

Hatbrott 2005

En sammanställning av polisanmälningar med främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska och vit makt-ideologiska motiv

Webbrapport 2006:3

brå

brottsförebyggande rådet

Hatbrott 2005

En sammanställning av polisanmälningar med främlingsfientliga,
antisemitiska, homofobiska och vit makt-ideologiska motiv

WEBBRAPPORT 2006:3

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

Produktion:

Brottsförebyggande rådet, Information och förlag,
Box 1386, 111 93 Stockholm. Telefon 08-401 87 00, fax 08-411 90 75,
e-post info@bra.se

Brå på Internet www.bra.se

Författare: Tove Sporre

© Brottsförebyggande rådet 2006

Innehåll

FÖRORD	5
SAMMANFATTNING	6
INLEDNING	11
METOD	13
Definitioner av begrepp	13
Insamling och bearbetning	15
Statistiska enheter och redovisningsgrupper	16
Tillförlitlighet	18
Jämförbarhet	19
BROTT MED FRÄMLINGSFIENTLIGA MOTIV	21
Nivå och utveckling	21
Gärningspersonerna	24
BROTT MED ANTISEMITISKA MOTIV	25
Nivå och utveckling	25
Gärningspersonerna	27
BROTT MED HOMOFOBISKA MOTIV	28
Nivå och utveckling	28
Gärningspersonerna	29
BROTT MED VIT MAKT-IDEOLOGISKA MOTIV	30
Nivå och utveckling	30
Gärningspersonerna	32
REGIONAL FÖRDELNING	34
REFERENSER	35
BILAGOR	36
Bilaga 1. Tabeller	36
Bilaga 2. Vit makt-organisationer	38

Förord

Säkerhetspolisen (Säpo) har sedan början av 1990-talet fört statistik över anmälda brott med koppling till rikets inre säkerhet. Det ursprungliga syftet var att försöka ta fram ett mått på den då till synes ökande brottsligheten mot invandrare samt undersöka i vilken utsträckning vit makt-miljön låg bakom denna brottslighet. Säpo har sedan år 1997 årligen publicerat statistik över registreringen av denna typ av brottslighet.

Regeringen har beslutat att Brottsförebyggande rådet (Brå) från och med år 2006 ska överta ansvaret för statistikföringen avseende så kallade hatbrott. Denna statistik utgör en del av den statistik som Säpo benämmt *Anmälda brott med koppling till rikets inre säkerhet*. Mer precist ska Brå redovisa antalet anmälda brott med främlingsfientliga, särskilt islamofobiska, antisemitiska och homofobiska motiv. När det gäller hatbrottsstatistiken för år 2005 ska myndigheten göra en särskild sammanställning av denna, vilken ska redovisas senast den 1 juli 2006.

Föreliggande redovisning utgör en sammanställning av uppgifter, avseende år 2005, som insamlats av Säpo. Brå erhöll sifferuppgifter och viss annan information kopplade till dessa, i april 2006. Någon särredovisning av anmälningar med islamofobiska motiv ingår inte i föreliggande rapport, eftersom uppgifter om sådana brott inte insamlats under föregående år. Brott med sådana motiv ingår därför i denna redovisning som en del - okänt hur stor - av kategorin främlingsfientliga motiv. Anmälningar innehållande islamofobiska motiv kommer dock att särredovisas i statistiken från och med kartläggningen år 2006.

Stockholm i juni år 2006

Jan Andersson
Generaldirektör

Sammanfattning

Den brottslighet som beskrivs i föreliggande rapport kan uttryckas genom egenskaper hos brottsoffer, vilka också utgör gärningsmannens motiv till sin handling. Enligt Säpo, som utfört insamlingen av uppgifterna som ligger till grund för denna sammanställning, innefattar brottsligheten, något förenklat, brott motiverade av vissa mer eller mindre fasta och beständiga egenskaper kopplade till individens fysiologi (framförallt hudfärg), religiös övertygelse (i denna kartläggning judendomen) eller sexuell läggning (i denna kartläggning homosexualitet).

Insamlingen av uppgifter skiljer sig markant från vad som gäller avseende den officiella kriminalstatistiken. Det finns nämligen inga särskilda koder i polisens system för att registrera brott som identifierar just hatbrott. I stället utgör den fritext som finns i polisanmälningarna grunden för kartläggningen av sådana brott. I syfte att identifiera polisanmälningar med hatbrottsmotiv har en sökordslista upprättats av Säpo. De ord och termer som ingår i denna lista markeras vid en automatiserad genomsökning av fritexten varefter de utselektade anmälningarna granskas och bedöms manuellt. Kortfattat utgör denna statistik således en sammanställning av omständigheter som noterats i fritexten vid anmälningstillfället och som indikerar att det kan handla om hatbrott. Statistiken tar således utgångspunkt i ett brottsofferperspektiv eftersom uppgifterna i mycket hög utsträckning bygger på brottsoffrets upplevelse av händelsen och gärningspersonens motiv.

Nivå och utveckling

Under år 2005 bedömdes totalt 2 272 anmälningar utgöra brott med främlingsfientliga motiv. Därutöver bedömdes att det förelåg antisemitiska motiv i 111 av anmälningarna och homofobiska motiv i ytterligare 563 anmälningar. I dessa ingår brott med koppling till vit makt-ideologi. Dessutom har Säpo identifierat 735 anmälningar med koppling till vit makt-ideologi men som inte specifikt går att klassificera som främlingsfientliga, antisemitiska eller homofobiska. Totalt uppgick antalet anmälningar som på detta sätt klassificerats som hatbrott till 3 681¹.

Möjligheterna att närmare beskriva utvecklingen av antalet anmälningar med hatbrottsmotiv är mycket begränsade eftersom Säpo under år 2004 införde en helt ny metod för att inhämta uppgifter från fritexten i anmälningarna. Utrymmet för årsvisa jämförelser inskränker sig därför

¹ Anmälningar innehållande brott med islamofobiska motiv särredovisas inte i årets statistik. Dessa ingår som en del – okänt hur stor del – i kategorin främlingsfientliga motiv. Anledningen till detta är att några uppgifter om islamofobiska motiv inte insamlats för år 2005. I regeringens uppdrag till Brå ingår att från och med datainsamlingen år 2006 komplettera statistiken med en särredovisning av anmälningar där det bedöms att islamofobiska motiv ingår.

endast till två år; 2004 och 2005. Av tabell 1 framgår att antalet anmälningar med uppgift om främlingsfientliga motiv är ungefär lika många under de båda åren, medan antalet anmälningar med antisemitiska motiv minskade kraftigt (med 26 procent) och antalet anmälningar med homofobiska motiv minskade något (med 8 procent) från år 2004 till år 2005. Totalantalet anmälningar som bedömdes ha hatbrottsmotiv minskade från 3 953 år 2004 till 3 681 år 2005 (7 procent).

Tabell 1
Antal anmälningar med hatbrottsmotiv, åren 2000 - 2005

Motiv	År ²					2005	
	2000	2001	2002	2003	2004	Antal	Därav vit makt-relaterade
Främlingsfientliga	2 226	2 114	1 747	1 778	2 263	2 272	256
Antisemitiska	102	105	151	111	36
Homofobiska	177	283	614	563	35
Summa	2 226	2 114	2 026	2 166	3 028	2 946	327
Övriga vit makt-relaterade	925	735	735
Totalt	3 953	3 681	1 062

Med ".." menas att uppgift ej är tillgänglig

Den enskilt vanligast förekommande brottstypen (huvudbrottet) i det totala antalet registrerade anmälningar med främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska eller vit makt-ideologiska motiv, var olaga hot/ofredande (1 123 anmälningar) följt av ärekränkning (569 anmälningar) och hets mot folkgrupp (564 anmälningar). Antalet anmälningar innehållande våldsbrott uppgick till 507.

Brottsstrukturen skiljer sig något efter vilket motiv som bedömts föreligga bakom brottet. I de 111 anmälningar där huvudbrottet identifierats ha antisemitiska motiv, utgjorde hets mot folkgrupp närmare hälften av samtliga anmälningar, medan antalet brott med skadegörelse/klotter var få (12 anmälningar). I kategorin homofobiska motiv utgjorde våldsbrotten 22 procent av anmälningarna. (För en detaljerad redovisning av fördelningen efter brottstyper, se tabell 3-5)

² Från och med år 2004 ändrades metoden för att söka ut anmälningar med hatbrottsmotiv, vilket gör att åren innan 2004 inte är jämförbara med åren efter. Säpo bedömer att denna metodförändring inte påverkar övriga brott som är vit makt-relaterade.

Jämfört med år 2004 har brottskategorierna olaga diskriminering (+19 procent) och hets mot folkgrupp (+12 procent) ökat mest i de anmälningar som identifierats innehålla brott med främlingsfientliga motiv, medan skadegörelse, klotter och misshandel minskat med 26, 15 respektive 11 procent. Minskningen av anmälningarna som bedömts ha antisemitiska motiv avser i stort sett alla kategorier av huvudbrott. När det gäller anmälningar som bedömts ha homofobiska motiv minskade brottskategorierna ärekränkning och misshandel med 29 respektive 16 procent. Även klotter minskade, från 30 till 24 anmälningar, medan övriga brottskategorier uppvisar en mindre ökning.

Utöver de 735 anmälningar med koppling till vit makt-ideologi som inte specifikt går att klassificera som främlingsfientliga, antisemitiska eller homofobiska har Säpo också identifierat 327 anmälningar med koppling till såväl vit makt-ideologi som något av de andra motiven, varav 256 med främlingsfientliga motiv, 36 med antisemitiska och 35 med homofobiska. Detta framgår av tabell 1. Sammanlagt har 1 062 anmälningar bedömts innehålla brott med koppling till vit makt-ideologi under år 2005. Sålunda har cirka 29 procent av alla anmälningar med identifierat hatbrottsmotiv koppling till vit makt-ideologi.

Jämfört med år 2004 har anmälningar där huvudbrottet har vit makt-ideologiska motiv minskat med 16 procent år 2005. Enligt Säpo bedöms inte statistiken över denna typ av anmälningar ha påverkats i någon större utsträckning av de metodförändringar som gjordes år 2004, varför jämförelser även kan göras med tidigare år. Sedan år 2001 har de anmälningar som av Säpo identifierats innehålla brott med vit makt-ideologiska motiv legat på en relativt stabil nivå mellan åren 2001 och 2004, omkring 1 200 anmälningar per år (se tabell 6, sid 31).

Regional fördelning

Antalet anmälningar där det ingick uppgifter om hatbrottsmotiv är vanligast förekommande i Stockholm län, även om hänsyn tas till skillnader i folkmängden i olika län. Antalet sådana anmälningar uppgick i Stockholms län till cirka 55 per 100 000 invånare. Relativt många anmälningar förekom också i Örebro, Södermanlands och Västmanlands län (med mellan 50 och 51,5 anmälningar per 100 000 invånare). Lägst antal anmälningar per invånare med uppgifter om hatbrottsmotiv gjordes i länen i norra Sverige.

När anmälningarna delas upp efter vilken typ av brott anmälningen avser handlar det ofta om förhållandevis små tal, vilket gör jämförelser mellan länen något osäkra. För flertalet brottstyper är det i Stockholms län som flest antal anmälningar med hatbrottsmotiv upprättats, även om hänsyn tas till skillnader i antalet invånare mellan olika län. Vid brottet olaga hot/ofredande däremot – som utgör det vanligast förekommande

huvudbrottet i de aktuella anmälningarna – är det i Örebro och Gotlands län som flest anmälningar upprättats. (För en detaljerad redovisning av fördelningen mellan olika län, se tabell 1 i bilaga 1.)

Gärningspersonerna

Under år 2005 insamlade Säpo uppgifter om 1 142 personer skäligen misstänkta för brott i de anmälningar där man identifierat främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska eller vit makt-ideologiska motiv. Andelen anmälningarna som en misstänkt person identifierats i var 25 procent. Definitionen av ”skäligen misstänkt person” skiljer sig dock här från den som gäller i den officiella kriminalstatistiken, bland annat i det att endast uppgifter om personer som polisen identifierat som skäligen misstänkta ingår. Sålunda räknas i hatbrottsstatistiken inte dem med som av åklagare i ett senare skede av förundersökningen delgivits skälig misstanke om brott. Utifrån jämförelse med den officiella kriminalstatistiken är det inte osannolikt att anta att endast cirka 80 procent av de skäligen misstänkta gärningspersonerna för brott med hatbrottsmotiv ingår i denna redovisning.

Andelen av anmälningarna med en skäligen misstänkt gärningsperson är högre vid brott med främlingsfientliga (29 procent) och homofobiska (28 procent) motiv än vid antisemitiska (12 procent) och brott med vit makt-ideologiska (14 procent) motiv. Skillnaderna när det gäller andelen anmälningar där man lyckats identifiera en misstänkt person, kan delvis förklaras av skillnader i brottsstruktur. Brott med homofobiska och främlingsfientliga motiv riktar sig oftare mot enskilda individer i form av hot, ofredande och våld. De brotten klaras oftare upp än skadegörelse och klotter, som är vanligare brott när motivet är antisemitiskt eller vit makt-ideologiskt.

Av de 1 142 personer som av polisen identifierats som misstänka gärningspersoner, var 334 (29 procent) yngre än 18 år, varav 87 var yngre än 15 år (se tabell 2 i bilaga 1). Vid en uppdelning av anmälningarna efter vilket motiv som Säpo identifierat, framgår att medelåldern bland de misstänkta gärningspersonerna är förhållandevis hög vid främlingsfientliga motiv (34 år) och lägst när brottet bedömts ha homofobiska motiv (25 år).

Könsfördelningen vid hatbrotten under år 2005 är i stort sett densamma som fördelningen mellan könen i den officiella lagföringsstatistiken; andelen män är 82 procent och kvinnornas andel är 18 procent. Männens andel av dem som identifierats som misstänkta i de aktuella anmälningarna har vid en jämförelse med år 2004 ökat något. Då var männens andel 78 procent.

Tabell 2
Misstänkta personer med främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska eller vit makt-relaterade motiv, efter kön, år 2005

Motiv	Kön		Samtliga
	Kvinnor	Män	
Främlingsfientliga	171	584	755
Antisemitiska	-	14	14
Homofobiska	26	179	205
Övriga vit makt-relaterade	8	160	168
Summa	205	937	1 142

Inledning

Från år 2006 har Brottsförebyggande rådet (Brå) övertagit ansvaret från Säpo att producera och utveckla statistikföringen avseende så kallade hatbrott. I hatbrott har sedan Säpo började föra statistik över sådana brott, ingått brott med främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska och vit makt-relaterade motiv. Från och med år 2006 ska också, enligt uppdraget till Brå, hatbrott med islamofobiska motiv särredovisas i denna statistik³.

Regeringen antog år 2001 en nationell handlingsplan mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering. Handlingsplanen identifierade framförallt brister som måste åtgärdas och nyckelområden för det fortsatta arbetet. Ett av nyckelområdena är rättsväsendet, där regeringen har anfört att brott med rasistiska eller främlingsfientliga, antisemitiska och homofobiska inslag ska förebyggas och bemötas med kraftfulla åtgärder. Ett led i detta arbete är redovisningen av polisanmälningar med hatbrottsmotiv.

Säpo började föra statistik över anmälda brott med koppling till rikets inre säkerhet i början av 1990-talet. Det ursprungliga syftet var att försöka hitta ett objektiva mått på den då till synes ökande brottsligheten mot invandrare samt undersöka i vilken utsträckning vit makt-miljön låg bakom denna brottslighet.

Kartläggningen har varit en del av Säpos uppgift att förebygga och avslöja brott mot rikets inre säkerhet. Arbetet har varit inriktat på att motarbeta verksamhet som syftar till att med våld, hot eller otillbörligt tvång ändra Sveriges statskick, förmå beslutande politiska organ eller myndigheter att fatta beslut i viss riktning eller hindra medborgarna från att utöva sina grundlagsfästa medborgerliga fri- och rättigheter. Kartläggningens huvudsyfte är att ge en bild över utvecklingen av brottslighet med denna inriktning. Säpo har sedan 1997 årligen publicerat statistik över den ovan nämnda typen av brottslighet. De senaste årens rapporter finns tillgängliga på Säpo:s webbplats: www.sakerhetspolisen.se.

Grundmaterialet för denna resultatsammanställning utgörs av polisanmälningar under år 2005. Säpo har utfört själva insamlingen och kodningen av uppgifter om hatbrottsmotiv från polisanmälningarnas fritexter (se mer om detta i metodavsnittet) och överlämnade dessa till Brå i

³ Statistik över anmälningar med koppling till djurrätt, antifascism och vänsterideologi ingår inte i Brå:s uppdrag och redovisas således inte i föreliggande rapport. Anmälningar innehållande brott med islamofobiska motiv särredovisas inte i årets statistik. Dessa ingår som en del – okänt hur stor del – i kategorin främlingsfientliga motiv. Anledningen till detta är att några uppgifter om islamofobiska motiv inte insamlats för år 2005. I regeringens uppdrag till Brå ingår att från och med datainsamlingen år 2006 komplettera statistiken med en särredovisning av anmälningar där det bedöms att islamofobiska motiv ingår.

april 2006. Brå har därefter sammanställt materialet i form av tabeller. Någon mer utförlig och djuplodande analys av de insamlade uppgifterna har inte varit möjlig, främst beroende på att den tid som stått till förfogande inte medgivit detta. Föreliggande rapport utgår därför i stora delar från Säpo:s tidigare rapporter. Samtliga definitioner, begrepp och information om olika företeelser och grupper som förekommer i rapporten är gjorda av Säpo.

I och med att Brå inte haft tillgång till grunduppgifter från de aktuella polisanmälningarna, är samtliga exempel på anmälningar som förekommer under de olika brottstyperna hämtade från Säpo:s tidigare rapport om *Brottslighet kopplad till rikets inre säkerhet 2004*.

Metod

Hatbrott är en typ av brottslighet som uppmärksammas allt mer under senare år och som det behövs mer kunskap om. Men hatbrott är inte en typ av brott som uttryckligen regleras i egna bestämmelser i brottsbalken eller som det finns särskilda koder för i polisens system för att registrera brott i sitt ärendehanteringssystem Rationell Anmälningsrutin (RAR). Således finns det heller inte någon möjlighet att på sedvanligt sätt producera och publicera statistik över polisanmälda hatbrott. Ett första led i arbetet med att ta fram denna särskilda statistik är därför att definiera det som ska särskilt uppmärksammas, det vill säga att avgöra och beskriva vad som i detta sammanhang avses med hatbrott.

Definitioner av begrepp

Brottsligheten som kommer att beskrivas i denna rapport kan, som Säpo anger i sina rapporter, uttryckas genom egenskaper hos brottsoffer vilka också utgör gärningspersonens motiv till sin handling. Sådan brottslighet innefattar, något förenklat, brott motiverade av vissa mer eller mindre fasta och beständiga egenskaper kopplade till

- individers fysiologi – framförallt hudfärg
- religiös övertygelse – i denna kartläggning judendom
- sexuell läggning – i denna kartläggning homosexualitet.

Det är sådana brott som Säpo har identifierat som hatbrott. Termen är sedan länge etablerad i USA och har under senare år blivit alltmer vanligt förekommande i Sverige. Enligt Säpo avses med begreppet i denna rapport brott mot person, organisation eller egendom motiverat av ideologisk övertygelse eller fientlig inställning mot offret/målet på grund av hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller annan liknande omständighet.

Följande resonemang om förståelsen av hatbrott är direkt hämtad ur Säpo:s tidigare rapport *Brottslighet kopplad till rikets inre säkerhet 2004* (sid 12 – 13):

”En del av hatbrotten begås utifrån ett ideologiskt motiv, det vill säga att bakom den fientliga inställningen finns mer systematiska och underbyggda tankar och idéer. Dessa sammanfattas här som *vit makt-ideologi*. Benämningen avser en blandning av idéer från den europeiska nationalsocialismen och den amerikanska *White Supremacy*-ideologin. Den bärande föreställningen inom ideologin bygger på att mänskligheten är indelad i olika raser, att dessa har olika duglighet och därmed olika värden och att den ”vita rasen” är den mest dugliga och

därmed besitter det högsta värdet. Centralt för vit makt-ideologin är även föreställningen om en judisk världskonspiration. Världen kontrolleras enligt denna föreställning av judar vars mål är att krossa den vita rasen. Den metod judarna påstås använda för att uppnå detta ändamål är att värva så kallade "andliga judar". Dessa anses finnas utplacerade på centrala poster i samhället, bland annat inom regering, riksdag, rättsväsendet och inom massmedia. Vit makt-anhängarna kallar detta "korrupta etablissemang" för *Zionist Occupation Government (ZOG)*. Immigration, homosexualitet, liberalism och kommunism är medel som judarna, genom de andliga judarna, antas använda för att "förorena" och därigenom degenerera den vita rasen för att därmed möjliggöra krossandet av den.

Med *vit makt-miljön* avses de grupper, organisationer och sammanslutningar som förespråkar och agerar utifrån en vit makt-ideologi. Med *främlingsfientlighet* avses i rapporten en negativ attityd, en missaktning eller ett hat mot personer eller en grupp på grund av hudfärg, nationalitet, etnisk eller kulturell bakgrund. Begreppet innefattar här även *rasism* – negativ särbehandling av individer utifrån en föreställning om att det finns flera mänskliga raser. Eftersom det i polisanmälningarna som rapporten bygger på ofta inte går att utläsa om gärningsmannen haft ett rasistiskt motiv väljer vi vidare att konsekvent använda termen främlingsfientlighet. Rasism ses här som ett av flera bakomliggande motiv till fientlighet mot det som uppfattas som annorlunda och främmande. *Antisemitism* innefattar all fientlighet mot judar, judendomen och judisk egendom. Fientligheten kan vara både religiöst och ideologiskt motiverad. Antisemitismen har varit och är fortfarande en viktig beståndsdel inom vit makt-ideologin. Ett brott med antisemitiskt motiv behöver inte vara riktat mot en person med judisk härkomst eller med judisk trosbekännelse utan kan vara riktat mot den judiska folkgruppen eller judendomen i stort, exempelvis när någon blir kallad för "jävla jude" utan att denne i någon bemärkelse anser sig vara judisk. Med *homofobi* menas ogillande av och rädsla för homosexualitet och homosexuella. Inte heller ett brott med homofobiska motiv behöver vara riktat direkt mot en person med homosexuell läggning utan kan även handla om uttalanden som uttrycker en allmän missaktning mot homosexuella."

Insamling och bearbetning

Som nämnts finns det inte särskilda koder för hatbrotten i polisens ärendehanteringssystem RAR, som gör det möjligt att ta fram statistik på samma sätt som görs för att producera och publicera den officiella statistiken över anmälda brott. Det finns heller inte rutinmässigt angivet i RAR att ett anmält brott är eller misstänks vara av hatbrottskaraktär. Därför har det varit nödvändigt för Säpo att utveckla en särskild insamlingsmetod för att få en bild av hatbrottligheten.

Den grundläggande datainsamlingsmetod som Säpo valt är att göra sökningar i den fritext som finns i polisanmälningarna. Det handlar om allt från några rader till en längre text med en beskrivning av det anmälda brottet och omständigheter i samband med brottet, vanligen kallad gärningsbeskrivning. När det gäller denna fritext finns det två förhållanden som är särskilt viktiga att ha i minnet. För det första finns det inte någon strukturerad och fastställd mall för vad fritexten ska innehålla. För det andra skrivs fritexten vanligen in direkt vid anmälanstillfället. Det kan förekomma att hatbrottsmotiv framkommer först i ett senare tillfälle, till exempel i det vidare utredningsarbetet. Men sådana uppgifter kommer inte att synas i en statistik som bygger på uppgifter i fritexten i anmälan. Sammanfattningsvis handlar det om statistik över de noteringar som polisen gör vid anmälanstillfället om omständigheter som indikerar att det kan handla om hatbrott.

I syfte att identifiera polisanmälningar med hatbrottsmotiv har en sökordslista upprättats av Säpo. De ord och termer som ingår i denna lista markeras vid en automatiserad sökning av fritexten i anmälan, varefter de utselektade anmälningarna granskas och bedöms. Söktermerna i listan bygger bland annat på erfarenheter från tidigare års arbete med rapporten. I det följande ges ett exempel på hur ord från sökordslistan markeras i anmälingens fritext:

Målsägande berättar att han och två vänner satt på tunnelbannan och var på väg in till city då ett gäng på fyra killar kliver på. Gänget börjar omedelbart kommentera målsägande med ord som "din jävla svartskalle", "åk hem till blatteländ", osv.....

De utselektade anmälningarna kodas sedan manuellt med avseende på motiv, koppling till vit makt, huvudbrott etc. I urvals- och bedömningsprocessen kompletterar Säpo också anmälningarna med andra uppgifter. Säpo:s spaningsregister kan, beträffande en misstänkt gärningsperson eller målsägares koppling till vit makt-ideologi, innehålla viktig information vid bedömningen. Uppgifter i media, exempelvis om det framkommit att någon viss organisation/miljö tagit på sig en brottslig handling, kan vara en betydelsefull pusselbit. Kontakter med polisutredare för att få tillgång till ytterligare information omkring anmälningar där

informationen är bristfällig eller tvetydig är ytterligare en informationskälla.

Vid bedömningen av anmälningarna är det offrets/målsägarens perspektiv som eftersträvas. Ibland kan även någon annan persons perspektiv, till exempel en polismans eller ett vittnes, vara av vikt om dessa kan ha tillfört information till anmälan eller när det inte är offret/målsägaren själv som gjort anmälan. Det är dock oftast offrets/målsägarens version och tolkning av händelsen som anmälan bygger på (information som är tolkad av den anmälningsupptagande polismannen). Framgår det i polisanmälan att målsägaren (eller någon annan) anser eller tror att motivet, alternativt något av motiven, till brottet är främlingsfientlighet, antisemitism, homofobi eller har koppling till vit makt-ideologi/miljön, så tas detta som utgångspunkt. Motiv används med andra ord inte i en psykologisk eller juridisk mening, utan i termer av målsägarens eller någon annan i detta sammanhang relevant persons tolkning av gärningspersonens motiv.

Statistiska enheter och redovisningsgrupper

I det följande beskrivs de statistiska enheter som används i denna sammanställning och därefter de redovisningsgrupper som är av central betydelse för rapporten. Statistiska enheter är polisanmälan och den misstänkte gärningspersonen. Centrala redovisningsgrupper är förutom anmälningarnas regioner den indelning i grupper som använts för variablerna ”motiv” och ”koppling till ideologi/miljö”.

POLISANMÄLINGAR

I årets rapport, liksom i 2004 års rapport från Säpo, redovisas större delen av statistiken i enheten *polisanmälan*. För varje polisanmälan redovisas ett huvudbrott. Med huvudbrott avses här det allvarligaste brottet i anmälan där motivet har bedömts vara av relevans för denna kartläggning. I tidigare års rapporter har statistik även förts över *antalet anmälda brott* vilket där inneburit något högre siffror då en polisanmälan kan innehålla fler registrerade brott.

GÄRNINGSPERSONERNA

Som gärningsperson räknas de personer som är skäligen misstänkta i de anmälningar som rapporten bygger på. Till skillnad från annan statistik från Brå där misstänkta personer redovisas, finns inte misstänkta personer från åklagaren med i denna rapport. Gärningspersonerna finns redovisade under respektive avsnitt beroende på om denne är misstänkt för brott med främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska eller vit makt-ideologiska motiv. I avsnittet avseende brott med vit makt-relaterade motiv, redovisas uppgifter om samtliga identifierade gärningspersoner, dvs. oavsett om deras brott också bedömts vara motiverade av främlingsfientlighet, antisemitism eller homofobi.

REGIONAL FÖRDELNING

Eftersom antalet invånare varierar kraftigt mellan olika län redovisas, vid länsvisa jämförelser, även den anmälda brottsligheten i förhållande till länens medelfolkmängd. Statistik över den länsvisa befolkningen baseras på uppgifter från Statistiska Centralbyrån gällande den 31 december 2005.

MOTIV

De motiv som bedöms ligga bakom brottet har av Säpo delats in i följande uteslutande kategorier:

1. Främlingsfientliga
2. Antisemitiska
3. Homofobiska
4. Övriga brott med koppling till vit makt-ideologi

I kategori 4 ingår endast sådana anmälningar med koppling till vit makt-ideologi som inte bedömts innehålla något av de övriga motiven. I de fall en anmälan har koppling både till någon av kategorierna 1-3 och till vit makt-ideologi ingår anmälan i någon av de tre första kategorierna.

I den särskilda redovisningen av *Brott med vit makt-ideologiska motiv* (sid 30 – 33) ingår dock alla anmälningar som bedömts ha vit makt-ideologiska motiv.

KOPPLING TILL IDEOLOGI/MILJÖ

För Säpo är en central aspekt i kartläggningen huruvida brottsligheten är kopplad till vit makt-ideologin/miljön. Därför har Säpo delat in anmälningarna i tre kategorier:

1. anmälningar där ett synbart ideologiskt motiv saknas,
2. anmälningar där koppling finns till vit makt-ideologi, men där en tydlig och säker koppling till dessa miljöer saknas,
3. brott med en konstaterad koppling till vit makt-miljön

Enligt Säpo:s beskrivning betyder det att motiven till brotten varit vit makt-ideologiskt till exempel då den misstänkta uttryckt sympati med vit makt-ideologi och nazistiska åsikter. Att de har en koppling till vit makt-miljön betyder att gärningspersonen haft en koppling till någon av de vit makt-organisationer som denna miljö består av.

Anmälningar enligt kategori 2 och 3 är de anmälningar som av Säpo identifierats med koppling till vit makt-ideologi/miljö. Anmälningar enligt kategori 1 utgör drygt 71 procent av alla anmälningar i föreliggande rapport.

Tillförlitlighet

Den statistik som Säpo tagit fram och som redovisas i denna rapport syftar till att ge en bild av den registrerade hatbrottsligheten i Sverige. Som framgått skiljer sig denna statistik på flera sätt från den officiella statistiken över polisanmälda brott. Strikt uttryckt är den i första hand en statistik över i vilken utsträckning polisen vid anmälningstillfället noterar omständigheter som indikerar att det kan handla om hatbrott. För att ett brott ska kunna registreras som ett hatbrott krävs således att

- händelsen anmäls till polisen,
- hatbrottsmotivet kommer till offrets och polisens kännedom,
- polisen registrerar hatbrottsomständigheterna i fritexten på anmälan och
- denna text inrymmer ord som återfinns i Säpo:s lista över hatbrottsord.

ANMÄLAN TILL POLISEN

En första förutsättning för att ett brott ska kunna komma med i statistiken över hatbrott är att händelsen kommit till polisens kännedom. I detta avseende skiljer sig inte denna statistik från övrig statistik om anmälda brott. Mörkertalets storlek kan variera från brottstyp till brottstyp och över tid. Anmälningsbenägenheten vid hatbrott kan till exempel påverkas av i vilken grad denna typ av brott blir uppmärksammade politiskt och i massmedia.

Antalet hatbrott som kommer till polisens kännedom kan också påverkas av hur stora resurser som avsätts för dessa frågor inom polisen. Om polisen ökar sina resurser eller på annat sätt prioriterar denna typ av brott torde antalet registrerade hatbrott öka.

OFFRET MÅSTE UPPMÄRKSAMMA HATBROTTSMOTIVET

Ett brott kan ha främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska eller vit makt-ideologiska motiv utan att det kommer till offrets eller polisens kännedom. Det kan till exempel gälla om en invandrare eller en homosexuell utsätts för skadegörelse av okänd person och därmed inte kan göra någon bedömning av motivet till brottet.

HATBROTTSMOTIVET MÅSTE REGISTRERAS AV POLISEN I FRITEXTEN I ANMÄLAN

Att ta upp en anmälan om ett hatbrott och också uppmärksamma om det finns vit makt-ideologiska aspekter inblandade, ställer högre krav på polisen än vid övriga brottsanmälningar. Det är inte alltid som offret själv vid anmälan tar upp faktorer som talar för att det rör sig om ett hatbrott. Det innebär att polisen många gånger aktivt måste uppmärksamma om det kan finnas ett hatbrottsmotiv och ställa frågor till offret kring detta.

Inom polisen pågår ett kontinuerligt arbete för att öka kunskapen om hatbrott genom utbildning och information. Sedan 2001 har Rikspolisstyrelsen utbildat en kontaktperson inom varje polismyndighet i frågor rörande rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering.⁴ Tanken är att kontaktpersonerna ska arbeta för en ökad kunskap inom dessa frågor i respektive polismyndighet, främst genom att anordna relevanta utbildningar och genom att upprätta lokala handlingsplaner i dessa frågor. Med bättre kunskap inom polisen ökar möjligheterna att identifiera och i anmälan beskriva ett brotts koppling till detta. Det är rimligt att anta att detta också gradvis påverkar hur många hatbrott som blir registrerade.

FRITEXTEN MÅSTE INRYMMA ORD SOM INGÅR I SÄPO:S HATBROTTSORDLISTA

Det är en mycket resurskrävande uppgift för Säpo att från polisens fritexter bedöma hur många av alla cirka 1,1 miljoner polisanmälningar som har ett hatbrottsmotiv. För att underlätta arbetet har Säpo gjort en lista över ord som används vid en datoriserad genomläsning av fritexten. Det kan dock inte uteslutas att det finns fritexter som beskriver ett hatbrott, men som inte innehåller några av de ord som Säpo har med i sin ordlista.

Genomgången visar sammanfattningsvis att det är svårt att uttala sig om den faktiska hatbrottslighetens nivå och utveckling på grundval av denna statistik. En del av dessa svårigheter är ofrånkomliga, till exempel att det finns ett mörkertal som kan variera över tid. Men en del av osäkerheten i statistiken bör enligt Brå:s mening kunna minska över tid, främst genom åtgärder avseende rättsväsendets rutiner för att inhämta och registrera hatbrottsfaktorer.

Den hittills tillgängliga statistiken får ses som en indikator på hatbrott i Sverige, som ger viss information men som i framtiden behöver utvecklas och kompletteras med andra indikatorer. Detta är något som Brå kommer att uppmärksamma särskilt inom ramen för uppdraget att inte bara föra statistik över hatbrott utan också utveckla densamma.

Jämförbarhet

Under år 2004 gjordes ett omfattande metodutvecklingsarbete av datateknisk art som påverkat inhämtningsrutinerna. Det nya datastöd som denna metodutveckling lett fram till har möjliggjort en betydligt effektivare och rationellare hantering av de polisanmälningar som ligger till grund för statistiken, främst genom en ny metod att söka och selektera anmälningar med hatbrottsmotiv genom fritextsökning (se exempel sid 15). Kombinationen av ett automatiskt och manuellt granskningsförfarande har inneburit en noggrannare granskning av anmälningarna, vilket i sin tur har

⁴ Med utgångspunkt i regeringsskrivelsen (2000/01:59): *En nationell handlingsplan mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering.*

inneburit att fler anmälningar med relevans för rapporten har kunnat hittas. Metodförändringarna har med andra ord påverkat möjligheten att jämföra delar av 2004 års statistik med tidigare års statistik. Mellan år 2004 och 2005 har däremot ingen förändring i metod skett. Enligt Säpo påverkade metodförändringen år 2004 framförallt hatbrott med främlingsfientliga, antisemitiska och homofobiska motiv, men hade mindre effekt på brott med koppling till vit makt-miljön.

Hatbrottsstatistiken är inte jämförbar med övrig officiell kriminalstatistik avseende anmälda brott. Som beskrivits tidigare så är den redovisade enheten för hatbrotten polisanmälan och inte anmält brott. En anmälan kan innehålla ett eller flera brott. Den officiella kriminalstatistiken för anmälda brott redovisar alla brott i anmälan.

Brott med främlingsfientliga motiv

I följande kapitel beskrivs polisanmälningar där Säpo gjort bedömningen att främlingsfientlighet utgjort motivet till brottet. Som nämnts tidigare är Säpo:s definition av främlingsfientlighet en negativ attityd, en missaktning eller ett hat mot personer eller en grupp på grund av hudfärg, nationalitet, etnisk eller kulturell bakgrund. I statistiken ingår även anmälningar med detta motiv där en koppling till vit makt-ideologin funnits. Däremot ingår inte brott med fientlighet mot judar, judendom eller judisk egendom utan dessa brott redovisas i avsnittet *Brott med antisemitiska motiv*.

Nivå och utveckling

Antalet anmälningar där Säpo identifierat främlingsfientliga motiv till brottet år 2005 uppgår till 2 272, vilket är i samma nivå som under föregående år, då motsvarande siffra var 2 263.

Av dessa anmälningar bedömdes drygt 11 procent (256 anmälningar) kunna kopplas till vit makt-ideologiska motiv. Även denna andel ligger på samma nivå som under år 2004, då 12 procent av de anmälningar i vilka främlingsfientliga motiv hittats hade denna koppling. Detta är en högre andel än för anmälningar med homofobiska motiv (6 procent) men lägre än för anmälningar med antisemitiska motiv (32 procent).

Utvecklingen mellan 2004 och 2005 för de olika typerna av huvudbrott skiljer sig dock något åt. Anmälningar med brottstyperna olaga diskriminering och hets mot folkgrupp ökar med 19 respektive 12 procent medan anmälningar med följande brottstyper minskar; skadegörelse med 26 procent, klotter med 15 procent och misshandel med 11 procent.

Tabell 3

Antal anmälningar med främlingsfientliga motiv år 2004 - 2005, samt antal och andel vit makt-relaterade år 2005, efter huvudbrottskategori

Brottstyp	År		Därav vit makt-relaterade 2005	
	2004	2005	antal	%
Misshandel/grov misshandel	383	342	22	6,4
Olaga hot/ofredande	794	781	56	7,2
Årekränkning	443	458	7	1,5
Skadegörelse	72	53	25	47,2
Klotter	62	53	21	39,6
Hets mot folkgrupp	290	325	113	34,8
Olaga diskriminering	203	241
Övriga brott	16	19	12	63,2
Summa	2 263	2 272	256	11,3

Med ".." menas att uppgift ej är tillgänglig

Det totala antalet anmälningar där främlingsfientliga motiv har identifierats år 2005 är således i stort sett på samma nivå som år 2004. Antalet anmälningar innehållande skadegörelse har minskat (med -26 procent) vilket också anmälningar med klotter (-15 procent) respektive misshandel (-11 procent) har gjort. Anmälningar med brotten olaga diskriminering liksom hets mot folkgrupp har i stället ökat, med 19 respektive 12 procent. Detta tillsammans innebär att de två senare brottstyperna utgör en något större andel av anmälningarna år 2005 än vad de gjorde år 2004. Det finns således vissa skillnader i fördelningen av de olika brottstyperna mellan de båda åren, men skillnaderna är inte så stora att det går att utläsa några tydliga systematiska strukturförändringar avseende brotten med främlingsfientliga inslag. I det följande ges en något närmare beskrivning av några av de brottstyper som ingår i tabell 3.

OLAGA HOT/OFREDANDE

Under år 2005 bedömdes 781 anmälningar, där huvudbrottet var olaga hot/ofredande, ha ett inslag av främlingsfientliga motiv. Nivån är i stort sett densamma som föregående år, då 794 sådana anmälningar identifierades. I sju procent av dessa anmälningar bedömdes brottet kunna kopplas till vit makt-ideologiska motiv. Som exempel på när brottet bedöms vara kopplat till ett vit makt-ideologiskt motiv kan nämnas när gärningspersonen på ett eller annat sätt ger uttryck för nazistsympatier i samband med brottet. Såväl antalet som andelen anmälningar avseende olaga hot/ofredande med sådan koppling, ligger på ungefär samma nivå som under år 2004.

ÄREKRÄNKNING

Av de 458 anmälningar avseende ärekränkning där Säpo kunnat identifiera främlingsfientliga motiv, bedömdes 7 (1,5 procent) vara kopplade till vit makt-ideologiska motiv. Som exempel på ett sådant brott är när någon blir kallad "svartskalle", "blatte" eller "negerdjävul" i kombination med något vit makt-ideologiskt uttryck.

Som framgår av tabell 4 har antalet anmälningar avseende ärekränkning där brottet bedömdes ha främlingsfientliga motiv, ökat något sedan föregående år. Andelen av brotten som kunde kopplas till vit makt-ideologiska motiv var mycket litet, vilket också var förhållandet år 2004.

VÅLDSBROTT

Av de 342 anmälningar avseende misshandel/grov misshandel som bedömdes ha främlingsfientliga motiv, har cirka 6 procent också bedömts ha koppling till vit makt-ideologiska motiv. Detta är en minskning jämfört med år 2004 (med 11 procent), då 383 sådana anmälningar kunde identifieras, varav cirka 9 procent då hade koppling till vit makt-ideologin.

Exempel på anmälningar avseende misshandelsbrott med främlingsfientliga motiv kan vara att gärningspersonen i samband med misshandeln uttryckt sympati med ideologin genom att göra en så kallad hitlerhälsning, skrika "Sieg Heil" eller genom att bära vit makt-symboler.

Misshandelsbrott utan koppling till vit makt kan exempelvis vara att gärningspersonen i samband med brottet uttryckt sig nedsättande om målsäganden på grund av dennes hudfärg, etniska bakgrund eller liknande, exempelvis med orden "djavla svartskalle" eller "djavla neger".

HETS MOT FOLKGRUPP

Antalet anmälningar avseende hets mot folkgrupp där Säpo bedömt att det funnits främlingsfientliga motiv uppgick år 2005 till 325, vilket är en ökning med 12 procent jämfört med år 2004, då 290 sådana anmälningar kunde identifieras. Andelen av dessa anmälningar som bedömdes ha koppling till vit makt-ideologiska motiv är 35 procent, vilket är på samma nivå som under år 2004.

Exempel på anmälningar avseende hets mot folkgrupp med främlingsfientliga motiv kopplat till vit makt-ideologin, är att uttala nazistiska slagord och utföra hitlerhälsning tillsammans med att ge uttryck för främlingsfientliga budskap eller att på annat sätt sprida vit makt-propaganda.

OLAGA DISKRIMINERING

År 2005 upprättades 241 anmälningar avseende olaga diskriminering som huvudbrott och som bedömdes ha främlingsfientliga motiv. Detta utgör en

ökning med cirka 19 procent i jämförelse med år 2004, då 203 sådana anmälningar identifierades.

Vanliga exempel på olaga diskriminering är att personer blivit nekade tillträde till restauranger eller nöjeslokaler, blivit behandlade på ett diskriminerande sätt i kontakter med myndigheter eller att ha blivit felaktigt behandlade i arbetslivet.

Gärningspersonerna

Under år 2005 var 755 personer skäligen misstänkta för ett brott där Säpo kunnat identifiera främlingsfientliga motiv.⁵ Av dessa hade 49 personer (6 procent) koppling till vit makt-ideologi/miljö. I 653 av de 2 272 anmälningarna (29 procent) som innehöll främlingsfientliga motiv, har polisen delgivit minst en person misstanke om brott. De misstänkta personerna var i genomsnitt 34 år. Mer än var femte person (22 procent) var yngre än 18 år och 36 procent var 40 år eller äldre. Mer än tre fjärdedelar av de misstänkta personerna (77 procent) var män. (För en detaljerad redogörelse av åldersfördelning, se tabell 2 i bilaga 1.)

⁵ Detta utgör dock en viss underskattning eftersom endast uppgifter om person som polisen identifierat som skäligen misstänkt ingår, se sid 9.

Brott med antisemitiska motiv

I följande avsnitt redovisas polisanmälningar som av Säpo bedömts innehålla brott som begåtts med antisemitiska motiv. Denna kategori är av särskilt intresse på grund av den viktiga roll som antisemitiska föreställningar spelar inom vit makt-miljön. Definitionen av antisemitism, som Säpo anger, innefattar all fientlighet mot judar, judendomen och judisk egendom. Fientligheten kan vara både religiöst och ideologiskt motiverad.

Exempel på dessa brott kan vara att den misstänkte uttryckt eller visat ett ogillande mot judar. Detta kan vara fråga om vandalisering av lokaler med koppling till judar, skadegörelse på judiska begravningsplatser, hot/ofredande, ärekränkning och trakasserier av personer på grund av deras eller av den misstänkte uppfattade judiska börd/trosuppfattning, eller att epitetet "jude" används på ett nedvärderande eller förolämpande sätt.

Om brotten dessutom har koppling till vit makt-ideologi kan detta exempelvis vara att den misstänkte har använt någon form av nazistisk symbol eller uttryck i samband med brottet, ofta hakkors eller hitlerhälsning.

Nivå och utveckling

Under år 2005 upprättades 111 anmälningar som av Säpo bedömdes innehålla ett, eller flera, brott med antisemitiska motiv. Antalet sådana anmälningar är 26 procent färre än under år 2004.

En av tre (32 procent) av dessa anmälningar bedömdes ha en koppling till vit makt-ideologiska motiv, vilket innebär en ökning i jämförelse med år 2004 då 27 procent av de aktuella anmälningarna bedömdes ha en sådan koppling. Andelen anmälningar med koppling till vit makt-ideologi är således högre bland brott med antisemitiska motiv (32 procent) än vid brott med främlingsfientliga motiv (11 procent) och också i jämförelse med brott med homofobiska motiv (6 procent, vilket framgår av senare avsnitt).

Minskningen av anmälningarna mellan 2004 och 2005 avser i stort sett alla typer av huvudbrott.

Tabell 4
Antal anmälningar med antisemitiska motiv år 2004 - 2005, samt
antal och andel vit makt-relaterade år 2005, efter huvudbrottskategori

Brottstyp	År		Därav vit makt-relaterade 2005	
	2004	2005	antal	%
Brott mot person ⁶	49	35	5	14,3
Skadegörelse/klotter	21	12	7	58,3
Hets mot folkgrupp	66	48	23	47,9
Övriga brott	15	16	1	6,2
Summa	151	111	36	32,4

När de 111 anmälningarna med antisemitiska motiv delas upp efter vilket brott som är anmält, handlar det i flertalet fall om mycket små tal. Att utifrån fördelningen av brotten i tabell 4 göra tolkningar om strukturförändringar låter sig knappast göras. Slutsatsen som kan dras är att det år 2005, liksom under föregående år, är anmälningar med hets mot folkgrupp som dominerar. Denna brottstyp svarade under respektive år för närmare hälften anmälningarna. I det följande ges en närmare beskrivning av dessa brottstyper.

HETS MOT FOLKGRUPP

Under år 2005 upprättades 48 anmälningar där hets mot folkgrupp utgjorde huvudbrott och som av Säpo bedömdes ha antisemitiska motiv. Detta är en minskning med 27 procent jämfört med föregående år då motsvarande antal var 66 anmälningar.

Omkring hälften av anmälningarna (23 stycken eller 48 procent) med hets mot folkgrupp som huvudbrott bedömdes ha koppling till vit makt-ideologi under år 2005. Även detta är en ökning då andelen år 2004 uppgick till 32 procent.

Gärningspersonerna

Under år 2005 var 14 personer skäligen misstänkta av polisen för brott i de anmälningar som Säpo identifierat ha antisemitiska motiv.⁷ Av dessa hade 3

⁶ I brott mot person ingår brottskategorierna misshandel, grov misshandel, olaga hot och ofredande.

⁷ Detta utgör dock en viss underskattning eftersom endast uppgifter om person som polisen identifierat som skäligen misstänkt ingår, se sid 9.

personer koppling till vit makt-ideologi/miljö. I 13 av de 111 anmälningarna (12 procent) som bedömdes ha antisemitiska motiv, har polisen delgivit minst en person misstanke om brott. De misstänkta personerna var i genomsnitt 27 år och alla var män. (För en mer detaljerad redogörelse av åldersfördelningen, se tabell 2 i bilaga 1.)

Brott med homofobiska motiv

I detta avsnitt beskrivs polisanmälningar med homofobiska motiv. Med denna typ av brottslighet avses anmälningar där homofobi, av målsäganden, anmälaren eller av annan relevant person, uppfattas vara motivet eller ett av motiven till brottet. Exempel på detta är brott mot person på grund av att gärningspersonen tror eller vet att denne är homosexuell eller att gärningspersonen på något sätt uttrycker missaktning mot homosexuella eller homosexualitet.

Några exempel på brott med koppling till vit makt-ideologi är när gärningspersonen i samband med en misshandel uttrycker både ”djävla bög” och ”Sieg heil” samt när någon klottrat hakkors på klubbar som vänder sig till homosexuella.

Nivå och utveckling

Säpo identifierade under år 2005 563 brottsanmälningar med homofobiska motiv. Det är en minskning med 8 procent jämfört med året innan. I 6 procent av dessa brottsanmälningar fanns information som gjorde att de bedömdes ha koppling till vit makt-ideologi, vilket är samma andel som under år 2004. Detta är en lägre andel än för både anmälningar med främlingsfientliga motiv (11 procent) och antisemitiska motiv (32 procent).

Tabell 5
Antal anmälningar med homofobiska motiv år 2004 - 2005, samt antal och andel vit makt-relaterade år 2005, efter huvudbrottskategori

Brottstyp	År		Därav vit makt-relaterade 2005	
	2004	2005	antal	%
Våldsbrott ⁸	146	124	5	4,0
Olaga hot/ofredande	233	235	15	6,4
Ärekränkning	129	92	-	-
Skadegörelse/Klotter	39	42	-	-
Klotter	30	24	3	12,5
Hets mot folkgrupp	20	21	6	28,6
Övriga brott	17	25	6	24,0
Summa	614	563	35	6,2

⁸ I våldsbrott ingår brottskategorierna misshandel, grov misshandel och mord.

Totalt minskade antalet anmälningar där homofobiska motiv bakom brotten hade konstaterats, med 51 stycken, eller 8 procent, jämfört med år 2004. Två av de tre mer frekventa brottstyperna i anmälningarna minskade förhållandevis mycket mellan de båda åren; ärekränkning med 29 procent och våldsbrott med 15 procent. Det är dock svårt att tolka detta som någon tydlig strukturförändring i den aktuella brottsligheten, i och med att det endast handlar om en analys mellan två på varandra följande år.

OLAGA HOT/OFREDANDE

Under år 2005 identifierades 235 anmälningar avseende olaga hot/ofredande med homofobiska motiv. Motsvarande antal år 2004 var 233 anmälningar. I cirka 6 procent av dessa anmälningar bedömdes brottet ha koppling till ett vit makt-ideologiska motiv.

VÅLDSBROTT

Under år 2005 identifierades 124 anmälningar med våldsbrott som huvudbrott innehålla homofobiska motiv. I våldsbrotten ingår misshandel, grov misshandel och mord. Detta innebär en minskning av misshandelsbrotten med 15 procent jämfört med år 2004.

Endast 5 av anmälningarna med våldsbrott hade koppling till vit makt. Detta är samma antal som året innan.

Gärningspersonerna

Under år 2005 var 205 personer registrerade som skäligen misstänkta för ett brott med homofobiska motiv.⁹ Av dessa hade 25 personer (12 procent) koppling till vit makt-ideologi/miljö. I 157 av de 563 anmälningarna (28 procent) som innehöll homofobiska motiv, har polisen delgivit minst en person misstanke om brott. De misstänkta personerna var i genomsnitt 25 år. Närmare 40 procent (48 personer) var yngre än 18 år och 13 procent (27 personer) var 40 år eller äldre. Närmare nio av tio (87 procent) av de misstänkta personerna var män. (För en detaljerade redovisning av åldersfördelningen, se tabell 2 i bilaga 1.)

⁹ Detta utgör dock en viss underskattning eftersom endast uppgifter om person som polisen identifierat som skäligen misstänkt inår, se sid 9.

Brott med vit makt-ideologiska motiv

I följande avsnitt beskrivs polisanmälningar där motivet eller ett av motiven till brottet varit vit makt-ideologiskt. Dessa kan ha en koppling till vit makt-miljön eller inte. Enligt Säpo:s beskrivning betyder det att motiven till brotten varit vit makt-ideologiska, till exempel att den misstänkte uttryckt sympati med vit makt-ideologi och nazistiska åsikter. Att de har en koppling till vit makt-miljön betyder att gärningspersonen haft en koppling till någon av de vit makt-organisationer som denna miljö består av.

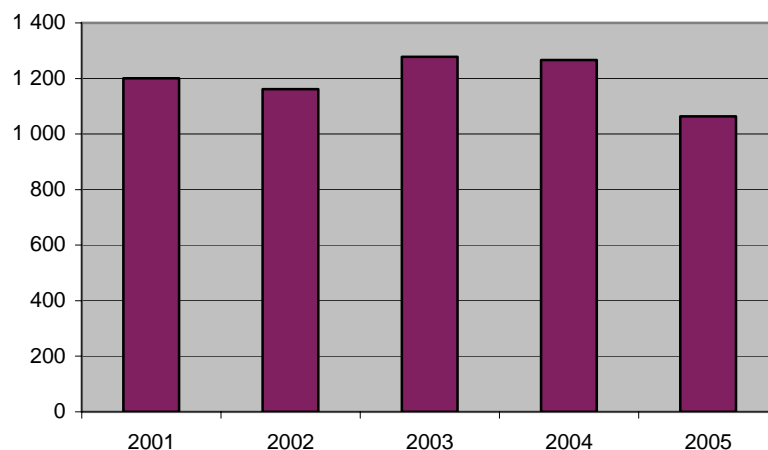
I bilaga 2 finns en redovisning hämtad från Säpo:s rapport *Brottsligheten kopplad till rikets inre säkerhet 2004* som beskriver olika vit makt-organisationer som Säpo identifierat.

I anmälningar som har identifierats med vit makt-ideologiska motiv ingår i detta avsnitt både anmälningar med koppling till vit makt-ideologi som inte bedömts ha något av de övriga motiven (främlingsfientliga, antisemitiska eller homofobiska) och anmälningar som har koppling både till någon av dessa tre kategorier och till vit makt-ideologi.

Nivå och utveckling

Enligt Säpo bedöms inte statistiken över denna typ av anmälningar ha påverkats i någon större utsträckning av de metodförändringar som gjordes år 2004. Vit makt-relaterad brottslighet tillhör Säpo:s kärnverksamhet vilket även innebär att möjligheter har funnits att validera siffrornas rimlighet mot andra källor.

Under år 2005 identifierades 1 062 anmälningar där huvudbrottet bedömts ha vit makt-ideologiska motiv. Detta är en minskning med 16 procent jämfört med föregående år. I figuren nedan redovisas den registrerade brottsligheten som bedömts ha en koppling till vit makt-ideologiska motiv under de senaste fem åren.

Figur1. Antal anmälningar med brott som bedömts ha vit makt-ideologiska motiv, åren 2001 – 2005.

Som framgår av figur 1 har antalet anmälningar som bedömts ha vit makt-ideologiska motiv legat på en relativt stabil nivå under perioden 2001 – 2004 med omkring 1 200 anmälningar per år. År 2005 sker dock en tydlig minskning av dessa anmälningar från 1 266 år 2004 till 1 062 anmälningar år 2005, eller som tidigare nämnts med 16 procent.

Tabell 6

Antal anmälningar med vit makt-ideologiska motiv, efter huvudbrott, åren 2001 - 2005

Brottstyp	År				
	2001	2002	2003	2004	2005
Våldsbrott ¹⁰	70	92	130	119	66
Olaga hot/ofredande	189	160	199	210	150
Skadegörelse	186	193	231	291	217
Klotter	311	315	267	260	234
Hets mot folkgrupp	371	339	362	333	312
Övriga brott	74	62	89	63	83
Summa	1 201	1 161	1 278	1 266	1 062

¹⁰ I våldsbrott ingår brottskategorierna misshandel, grov misshandel och mord.

Mellan åren 2004 och 2005 minskade det totala antalet anmälningar där Säpo identifierat en koppling till vit makt-ideologi, med 203 anmälningar. Samtliga de i tabell 6 redovisade brottstyperna minskade i antal, utom den mindre kategorin övriga brott (i vilken bland annat ingår 18 anmälningar med brotten ärekränkning och olaga diskriminering). Minskningen av antalet anmälningar innehållande våldsbrott var särskilt kraftig, från 119 till 66 anmälningar, vilket motsvarar en minskning med 45 procent. Även brotten olaga hot/ofredande och skadegörelse uppvisar betydande minskningar mellan de båda åren, med 29 respektive 25 procent.

Som tidigare nämnts har det metodutvecklingsarbete avseende datainsamlingen som Säpo genomförde år 2004 inte ansetts påverka möjligheterna att göra jämförelser av vit makt-relaterade anmälningar över en längre period. Några tydliga och systematiska strukturförändringar i fördelningen av brotten i de aktuella anmälningarna under perioden 2001-2005 är dock svåra att konstatera. Anmälningar innehållande misshandelsbrott har visserligen minskat under två på varandra följande år, men detta skedde efter en markant uppgång mellan åren 2001 och 2003. Skadegörelsebrotten ökade konstant fram till år 2004, varefter anmälningarna minskade kraftigt år 2005. Klotter tillsammans med skadegörelsebrotten har under de fem studerade åren utgjort huvudbrott i mellan 39 och 44 procent av anmälningarna avseende vit makt-relaterade brott.

HETS MOT FOLKGRUPP

Anmälningar innehållande brottet hets mot folkgrupp har varit den enskilt vanligaste brottstypen bland de anmälningar som identifierats som vit makt-relaterade. Under år 2005 gjordes 312 anmälningar med koppling till sådant motiv där hets mot folkgrupp var huvudbrott. Det är en liten minskning jämfört med föregående år.

KLOTTER

År 2005 identifierades 234 anmälningar med vit makt-ideologiska motiv där klotter var huvudbrott. Jämfört med föregående år är det en minskning med 10 procent. De senaste fem åren har antalet anmälningar med klotter som huvudbrott varierat mellan 234 och 315.

SKADEGÖRELSE

Under år 2005 bedömdes 217 anmälningar avseende skadegörelse ha vit makt-ideologiska motiv. Detta är en minskning med 25 procent jämfört med år 2004.

Gärningspersonerna

245 personer var skäligen misstänkta för ett brott med koppling till vit makt år 2005 (se fotnot 7). I 149 av de 1 063 anmälningarna (14 procent) som innehöll vit makt-ideologiska motiv, har polisen delgivit minst en

person misstanke om brott. De misstänkta personerna var i genomsnitt 22 år. Den största åldersgruppen var 15 – 17 åringar, vilken bestod av 91 personer.

Nästan samtliga av de misstänkta personerna med vit makt-ideologiska motiv år 2005 var män, endast 5 procent var kvinnor. (För en detaljerad redogörelse av åldersfördelning, se tabell 2 i bilaga 1.)

Regional fördelning

I detta avsnitt beskrivs den länsvisa fördelningen av de anmälningar som identifierats innehålla främlingsfientliga, antisemitiska, homfobiska och vitt makt-ideologiska motiv, det vill säga det totala antalet anmälningar med hatbrottsmotiv, för år 2005.

Antalet anmälningar där det ingick uppgifter om hatbrottsmotiv är vanligast förekommande i Stockholm län, även om hänsyn tas till skillnader i folkmängden i olika län. Antalet sådana anmälningar uppgick i Stockholms län till cirka 55 per 100 000 invånare. Relativt många anmälningar förekom också i Örebro, Södermanlands och Västmanlands län (med mellan 50 och 51,5 anmälningar per 100 000 invånare). Lägst antal anmälningar per invånare med uppgifter om hatbrottsmotiv gjordes i länen i norra Sverige.

När anmälningarna delas upp efter vilken typ av brott anmälningen avser handlar det ofta om förhållandevis små tal, vilket gör jämförelser mellan länen något osäkra. För flertalet brottstyper är det i Stockholms län som flest antal anmälningar med hatbrottsmotiv upprättats, även om hänsyn tas till skillnader i antalet invånare mellan olika län. Vid brottet olaga hot/ofredande däremot – som utgör det vanligast förekommande huvudbrottet i de aktuella anmälningarna – är det i Örebro och Gotlands län som flest anmälningar upprättats.

Även vid huvudbrotten skadegörelse/klotter och hets mot folkgrupp finns flest anmälningar i förhållande till invånarantalet utanför Stockholmsregionen. Vid huvudbrottet skadegörelse/klotter återfinns flest anmälningar med hatbrottsmotiv i Värmlands och Kalmar län och vid huvudbrottet hets mot folkgrupp i Kalmar och Västmanlands län.

Referenser

Näringsdepartementet. (2001). *Regeringens skrivelse, 2000/01:59*. En nationell handlingsplan mot rasism, främlingsfientlighet, homofobi och diskriminering. Stockholm.

Säkerhetspolisen (2005). *Brottslighet kopplad till rikets inre säkerhet 2004*. Rapportserie 2005:4. Stockholm: Säkerhetspolisen. EO-Print.

Bilagor

Bilaga 1. Tabeller

Tabell 1

Antal anmälningar med främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska och vit makt-ideologiska motiv, efter huvudbrott och län, per 100 000 invånare, år 2005

Län	Våldsbrott*		Olaga hot/ ofredande		Ärekrän- ning		Skadegörelse/ Klotter		Hets mot folkgrupp		Olaga di- skriminering		Övriga brott		Totalt per län	
	Antal	Per	Antal	Per	Antal	Per	Antal	Per	Antal	Per	Antal	Per	Antal	Per	Antal	Per
	100 000		100 000		100 000		100 000		100 000		100 000		100 000		100 000	
Stockholms län	138	7,3	271	14,4	207	11,00	121	6,4	166	8,8	114	6,1	19	1,0	1 036	55,1
Uppsala län	12	4,0	43	14,2	28	9,23	9	3,0	10	3,3	8	2,6	-	-	110	36,2
Södermanlands län	25	9,6	39	14,9	19	7,27	21	8,0	16	6,1	9	3,4	3	1,1	132	50,5
Östergötlands län	24	5,8	59	14,2	17	4,09	31	7,4	33	7,9	4	1,0	6	1,4	174	41,8
Jönköpings län	16	4,9	31	9,4	16	4,85	24	7,3	19	5,8	5	1,5	1	0,3	112	34,0
Kronobergs län	4	2,2	17	9,5	x	x	9	5,0	17	9,5	x	x	-	-	50	28,0
Kalmar län	13	5,6	26	11,1	11	4,70	21	9,0	31	13,2	-	-	13	5,6	115	49,1
Gotlands län	2	3,5	11	19,1	x	x	4	6,9	x	1,7	x	x	1	1,7	23	39,9
Blekinge län	8	5,3	18	12,0	7	4,65	11	7,3	5	3,3	x	x	2	1,3	53	35,2
Skåne län	57	4,9	146	12,5	75	6,44	78	6,7	86	7,4	27	2,3	17	1,5	486	41,7
Hallands län	9	3,2	26	9,1	15	5,27	15	5,3	5	1,8	x	x	1	0,4	73	25,6
Västra Götalands län	79	5,2	165	10,8	67	4,39	112	7,3	69	4,5	38	2,5	8	0,5	538	35,3
Värmlands län	18	6,6	28	10,2	12	4,39	29	10,6	17	6,2	x	x	2	0,7	107	39,1
Örebro län	17	6,2	67	24,5	24	8,76	16	5,8	8	2,9	5	1,8	4	1,5	141	51,5
Västmanlands län	19	7,3	41	15,7	13	4,98	22	8,4	28	10,7	8	3,1	-	-	131	50,2
Dalarnas län	11	4,0	28	10,1	9	3,26	13	4,7	8	2,9	x	x	-	-	71	25,7
Gävleborgs län	14	5,1	29	10,5	16	5,79	15	5,4	12	4,3	5	1,8	1	0,4	92	33,3
Västernorrlands län	17	7,0	16	6,6	10	4,10	11	4,5	18	7,4	7	2,9	1	0,4	80	32,8
Jämtlands län	6	4,7	6	4,7	x	x	x	x	x	1,6	4	3,1	-	-	23	18,1
Västerbottens län	6	2,3	25	9,7	9	3,50	11	4,3	9	3,5	x	x	1	0,4	64	24,9
Norrbottnens län	12	4,8	31	12,3	7	2,78	x	x	4	1,6	10	4,0	2	0,8	70	27,8
Hela landet	507	5,6	1 123	12,4	569	6,3	579	6,4	564	6,2	257	2,8	82	0,9	3 681	40,8

* I våldsbrott ingår brottskategorierna misshandel, grov misshandel och mord.

Med "x" menas att antalet är färre än 4.

Tabell 2**Misstänkta personer med främlingsfientliga, antisemitiska, homofobiska eller vit makt-ideologiska motiv, efter ålder och medelålder, år 2005**

Motiv	Ålder					Samtliga	Därav vit makt-relaterade	Medel-ålder
	-14	15-17	18-24	25-39	40 -			
Främlingsfientliga	35	132	162	154	272	755	49	34
Antisemitiska	4	-	4	3	3	14	3	27
Homofobiska	25	53	58	42	27	205	25	25
Övriga vit makt-relaterade	23	62	52	21	10	168	168	21
Summa	87	247	276	220	312	1 142	245	30

Bilaga 2. Vit makt-organisationer

Följande text, inklusive fotnoter, är direkt hämtad från Säpo:s rapport "Brottslighet kopplad till rikets inre säkerhet 2004" (sid 31-32):

"De tre centrala organisationerna i dag är Svenska Motståndsrörelsen/Nationell Ungdom (SMR/NU), National-socialistisk front (NSF) samt Blood and Honour (B&H).

Svenska Motståndsrörelsen/Nationell Ungdom har sedan ett par år sitt huvudsäte i Västra Götaland, framförallt i området kring Skara, men har den största andelen anhängare i Stockholmsområdet. De betraktar sig inte som en organisation utan som ett "nationellt sinnat nätverk". Nätverket ser som sin uppgift att skydda den svenska historien, den svenska kulturen och den svenska identiteten genom att bekämpa integration samt motverka "utplåningen av vårt folk genom sammansmältning av raser och folkgrupper".¹¹ Nationell Ungdom är nätverkets ungdomsorganisation och har under senare år spridit stora mängder vit makt-propaganda. Det är i Nationell Ungdom som organisationens huvudsakliga verksamhet bedrivs.

Nationalsocialistisk front har sitt huvudsäte i Karlskrona där även organisationen bildades 1994. Organisationen är hierarkiskt uppbyggd med en central ledning och undergrupper. Av handlingsprogrammet Svenska Motståndsrörelsens webbplats på internet framgår att organisationen arbetar för bland annat nationell självförsörjning, repatriering¹² av alla utomeuropeiska invandrare, upprättande av en statlig raskontroll för att "säkerställa den nordiska rasens andliga och biologiska sundhet" samt statlig kontroll av media. Den övergripande målsättningen är att "bana vägen för ett nationalsocialistiskt makttillträde" och därefter avskaffa demokratin.¹³ Sedan april 1999 betraktar sig Nationalsocialistisk front som ett politiskt parti även om man inte officiellt lyckats registrera organisationen som ett sådant.¹⁴ Vid valet den 15 september 2002 ställde man utan framgång upp i kommunalvalet i Karlskrona. Organisationen sprider mycket propaganda för sin verksamhet och bedriver en omfattande försäljning av vit maktprodukter, bland annat CD-skivor, via internet. Blood & Honour är en del i ett internationellt nätverk av producenter och distributörer av vit makt-musik. På den svenska marknaden är organisationen en av de dominerande aktörerna."

¹¹ Svenska Motståndsrörelsens webbplats på internet.

¹² Repatriering, strategi eller politik innebärande kollektiv deportation beroende helt eller delvis på grund av etnicitet och utan tagande av individuella hänsyn, av ett antal människor, från deras nuvarande hemvist till den stat där de anses ha sin egentliga hemvist.

¹³ Nationalsocialistisk fronts webbplats på internet.

¹⁴ Man har inte lyckats samla in erforderligt antal namnunderskrifter, vilka krävs för registrering som parti.